

МАТЕРІАЛИ

ІХ міжнародної науково-практичної конференції

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ І ОПОДАТКУВАННЯ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

ЛЬВІВСЬКИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

3 нагоди

205

років

з часу заснування

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВРОЦЛАВСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КРАКІВСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ПОЛЬЩА)
КООПЕРАТИВНО-ТОРГОВЕЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
БІЛОРУСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ
МЕТОДОЛОГІЧНА РАДА З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПРИ
МІНІСТЕРСТВІ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ ТА АУДИТОРІВ
УКРАЇНИ
АУДИТОРСЬКА ПАЛАТА УКРАЇНИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ І ОПОДАТКУВАННЯ
У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
ТА СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Матеріали

IX міжнародної науково-практичної конференції

*З нагоди 205-ї річниці з часу заснування
Львівського торговельно-економічного університету*

Львів, 14-15 травня 2021 року

Львів
Видавництво Львівського торговельно-економічного університету
2021

УДК 657.1:657.6:336.221+339.923:061.1 ЄС

Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування у контексті Європейської інтеграції та сучасних викликів глобалізації: матеріали ІХ міжнародної науково-практичної конференції / [відповідальні за випуск: проф. Куцик П.О., проф. Воронко Р.М., доц. Марценюк Р.А.]. – Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2021. – 540 с.

ISBN 978-617-602-290-9

НАУКОВИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Куцик Петро Олексійович, ректор Львівського торговельно-економічного університету, д.е.н., професор, голова;

Євдокимов Віктор Валерійович, ректор Державного університету «Житомирська політехніка», д.е.н., професор, співголова;

Семак Богдан Богданович, проректор з наукової роботи Львівського торговельно-економічного університету, д.е.н., професор;

Воронко Роман Михайлович, завідувач кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування Львівського торговельно-економічного університету, д.е.н., професор;

Бачинський Василь Іванович, професор кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування Львівського торговельно-економічного університету, к.е.н., професор;

Бондар Микола Іванович, декан факультету обліку та податкового менеджменту, професор кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана», д.е.н., професор;

Задорожний Зеновій-Михайло Васильович, проректор з наукової роботи Західноукраїнського національного університету, член Методологічної ради з бухгалтерського обліку та Ради з міжнародних стандартів фінансової звітності при Міністерстві фінансів України, д.е.н., професор;

Зубілевич Світлана Яківна, голова Комітету з питань професійної освіти Федерації професійних бухгалтерів і аудиторів України (ФПБАУ), професор;

Калюга Євгенія Василівна, завідувач кафедри обліку та оподаткування Національного університету біоресурсів і природокористування України, д.е.н., професор;

Каменська Тетяна Олександрівна, голова Аудиторської палати України, д.е.н., професор;

Легенчук Сергій Федорович, завідувач кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету «Житомирська політехніка», д.е.н., професор;

Лоханова Наталія Олексіївна, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту Одеського національного економічного університету, д.е.н., професор;

Карпенко Євгенія Анатоліївна, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», к.е.н., доцент;

Фоміна Олена Володимирівна, завідувач кафедри обліку та оподаткування Київського національного торговельно-економічного університету, д.е.н., професор;

Толкачева Єлена Георгіївна, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Білоруського торговельно-економічного університету споживчої кооперації, к.е.н., доцент;

Завачка Тетяна, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, фінансів та банківської справи Кооперативно-торговельного університету Молдови, к.е.н., доцент;

Міхал Бернаксі, завідувач кафедри фінансового обліку, податків і аудиту Вроцлавського економічного університету, професор;

Маріуш Анджесвскі, завідувач кафедри фінансового обліку Краківського економічного університету, професор;

Йоланта Хлюска, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та бухгалтерського обліку Ченстоховського технологічного університету, професор;

Марценюк Роман Анатолійович, доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування Львівського торговельно-економічного університету, секретар.

Оргкомітет конференції від Львівського торговельно-економічного університету:

Куцик П. О. – ректор, професор, професор кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування (голова оргкомітету);

Члени оргкомітету:

Воронко Р. М. – професор, завідувач кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування (заступник голови);

Бачинський В. І. – професор кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування;

Редченко К. І. – професор кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування;

Головацька С. І. – професор кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування;

Медвідь Л. Г. – професор кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування;

Герасименко Т. О. – доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування;

Бойко Р. В. – доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування;

Марценюк Р. А. – доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування;

Чабанюк О. М. – доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування;

Чік М. Ю. – доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування;

Кузьмінська К. І. – доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування;

Попітіч Т. В. – ст. викладач кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування;

Матеріали ІХ міжнародної науково-практичної конференції містять тези доповідей учасників за результатами досліджень у галузі економіки, бухгалтерського обліку, контролю, економічного аналізу, аудиту, фінансової звітності, оподаткування та суміжних дисциплін.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Організаційний комітет не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах.

ISBN 978-617-602-290-9

УДК 657.1:657.6:336.221+339.923:061.1 ЄС

© Колектив авторів

© Львівський торговельно-економічний університет,

2021

ЗМІСТ
СЕКЦІЯ № 1

**“ТЕНДЕНЦІ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО
ОБЛІКУ В УМОВАХ СВІТОВИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ”**

Chluska Jolanta	Ewidencja kosztów w polskich szpitalach – nowe wyzwania	14
Zamula I., Travin V. Iershova N.	Information challenges of organic production development in the context of european integration Aspects of the multidimensionality of non-financial reporting of a company in the era of instant information dissemination	18 21
Артюх О. В., Льшюшенкова В. В.	Доходи та витрати транспортно-експедиторських компаній: проблемні аспекти обліку	24
Артюх О. В., Штуфт П. В. Бочула Т.В.	Генезис фінансової звітності: огляд чинників впливу Інформація: чинники, переваги та синергія розвитку	27 31
Дубініна М. В.	Системи публічних закупівель – одна з найуспішніших українських реформ	35
Герасимович І. А.	«Гнучкі» системи бухгалтерського обліку в управлінні сучасним підприємством	38
Голов С. Ф.	Удосконалення системи обліку на основі теорії обмежень	41
Дерій В. А.	Нормативно-правове забезпечення обліку в підприємствах: організація, навчання фахівців	44
Жиглей І. В. Сивак О. Б. Засадний Б. А.	Параметри та цілі оцінки соціально відповідального інвестування Оцінювання системності практичного застосування МСФЗ для формування фінансової звітності підприємств	47 51
Зоріна О. А.	Проблеми обліку операцій з давальницькою сировиною	55
Калюга Є. В., Гайдученко Т. М. Колісник Г. М.	Перспективи розвитку бухгалтерського обліку в недержавних пенсійних фондах Мета та значення облікової політики підприємства: в умовах застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності	58 61
Крупка Я. Д.	Тенденції розвитку бухгалтерського обліку під впливом сучасних викликів	65
Куцик П. О. Легенчук С. Ф.	Облік в інформаційній системі підприємства Розвиток корпоративної звітності: перспективи та проблеми	69 73

Артюх О.В.

д. е. н., доцент,

професор кафедри бухгалтерського обліку та аудиту,

Гльошенкова В.В.

аспірантка кафедри бухгалтерського обліку та аудиту

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

ДОХОДИ ТА ВИТРАТИ ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКИХ КОМПАНІЙ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ

Діяльність транспортно-експедиторських компаній як посередників посідає важливе місце в економіці Одеського регіону та України загалом, зважаючи на значні обсяги вантажоперевезень як всередині країни, так і за її межами.

Дослідженню проблем обліку посередницької діяльності транспортно-експедиторських компаній було присвячено роботи низки авторів, зокрема, Єсієвої Н.К., Сташенко Ю.В., Гончар М.А., Хомика П.М., Лічман А.А. та інших.

Доходи та витрати транспортно-експедиторської компанії можуть обліковуватись за різними варіантами в залежності від змістової частини, умов договорів з клієнтами. За змістовою частиною договори з транспортно-експедиторського обслуговування (ТЕО) можна поділити на наступні види [1]:

1) договір транспортного експедирування з організації виконання визначених в ньому послуг, що є за своєю сутністю посередницьким договором (відповідно до ст. 932 Цивільного Кодексу України (ЦКУ) експедиторові можна залучати треті сторони до виконання своїх зобов'язань перед замовником [2]). В рамках виконання договору такого типу транспортно-експедиторська компанія є посередником, організатором, а сам договір визначається наявністю деяких рис, характерних для договорів доручення та комісії, якщо звернутись до відповідних визначень, наведених у ст.ст. 1000 та 1011 ЦКУ [2];

2) прямиий договір, за яким передбачається надання транспортно-експедиторською компанією повного комплексу послуг в межах такого договору (за ст. 929 ЦКУ та ст. 9 Закону №1955 експедиторська компанія

за договором транспортного експедирування може як організувати виконання визначених таким договором робіт, так і виконувати їх самостійно [2, 3]). За умови роботи за договором такого типу дохід експедитора складається з визначеної договірної вартості комплексу послуг, надаваних замовникові експедитором, а виробничу собівартість таких послуг складають відповідні витрати;

3) змішаний договір, в якому містяться як ознаки посередницького, так і прямого договорів. В таких договорах важливо чітко прописувати, які саме з надаваних послуг є посередницькими (для надання яких експедитором будуть залучатись треті особи), щоб розрізнити їх від послуг, що будуть надаватись експедитором самостійно. При цьому дохід експедитора складатиметься з вартості послуг, наданих власне експедитором, та з суми його винагороди як організатора та посередника з надання решти договірних послуг третіми особами.

Під час обліку діяльності транспортно-експедиторської компанії в рамках виконання нею договорів посередницького типу особливу увагу потрібно звертати на те, що витрати, здійснені експедитором в рамках залучення ним третіх осіб, що виконують визначені договором роботи, та кошти, що їх отримує експедитор від замовника в частині відшкодування таких витрат, не є власними витратами та доходами експедитора. Вони не підпадають під умови визнання витрат та доходів, наведені у П(С)БО 16 «Витрати» та П(С)БО 15 «Доходи» [4, 5], адже передача коштів третім особам, що виконували визначені договором роботи, не сприяє зменшенню власного капіталу транспортно-експедиторської компанії, а кошти, якими замовник відшкодовує цій компанії такі витрати, в свою чергу, не сприяють зростанню її власного капіталу. До того ж у ст. 9 Закону №1955 наголошується, що кошти, витрачені експедитором на сплату послуг залучених третіх осіб до складу плати самому експедиторові не входять [3].

Відповідно до Інструкції № 291 дохід від власної посередницької діяльності транспортно-експедиторської компанії обліковується на субрахунку 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг", а витрати, що представляють собівартість таких послуг, – на субрахунку 903 "Собівартість реалізованих робіт і послуг" [6].

При цьому, оскільки, як зазначалось вище, вартість та оплата послуг або робіт, наданих їх безпосередніми виконавцями (перевізниками, вантажниками тощо), не відповідають визначенням витрат та доходів, що

містяться у відповідних стандартах, то відображення таких транзитних сум у складі витрат або доходів транспортно-експедиторської компанії призвело б до завищення її дохідних або витратних оборотів. Тому для обліку операцій, де для виконання договорів посередницького типу залучаються треті особи, відкривають спеціальні транзитні рахунки, використання яких в обліку дозволяє уникнути потрапляння таких сум до складу витрат або доходів експедитора.

За іншим варіантом обліку, розрахунки експедитора з замовником за послугами, що надаються залученими для виконання такого договору третіми особами, можуть відобразитись на субрахунку 685 "Розрахунки з іншими кредиторями", тоді як розрахунки експедитора із зазначеними третіми особами (виконавцями) обліковуються на субрахунку 377 "Розрахунки з іншими дебіторами".

Якщо мова йде про здійснення зовнішньоекономічних операцій, то доходи та витрати від курсових різниць, що виникають за монетарними статтями у зв'язку з наданням та оплатою власне організаційних та посередницьких послуг експедитора, стандартно відображаються у складі відповідних доходів та витрат експедитора на субрахунках 714 «Дохід від операційної курсової різниці» та 945 «Втрати від операційної курсової різниці».

Якщо ж доходи або витрати від курсових різниць утворюються за операціями з транзитними коштами, отриманими від замовника-нерезидента в якості оплати послуг залучених третіх осіб, то особливості їхнього обліку залежать від умов договору, укладеного із замовником. Оскільки договір транспортного експедирування як посередницький містить деякі риси договорів комісії та доручення, то зазвичай доходи та витрати за операціями з іноземними валютами по транзитних коштах відносять на розрахунки з комітентом (замовником), тому що експедитор-посередник здійснює всі операції в рамках договору із замовником за рахунок та в інтересах замовника (ст.ст. 1014, 1016, 1017 та 1024 ЦКУ) [2]. В той же час в законодавстві немає заборони включати в договори умову про те, що такі доходи та витрати покриватимуться за рахунок експедитора.

Отже, щоб уникати завищення сум доходів та витрат за договорами транспортного експедирування, транспортно-експедиторській компанії варто відокремлювати в обліку свої доходи та витрати як організатора, що надає посередницькі послуги клієнтові, від доходів та витрат третіх осіб, що залучались компанією для виконання такого договору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єсієва Н.К. Транспортно-експедиційна діяльність як один із основних видів діяльності підприємств-перевізників: обліково-правовий аспект. *Економічний аналіз*. 2012. Т. 11(4). С. 232-236.
2. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон України від 01.07.2004 р. №1955-IV. / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15#Text>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

УДК 657.3

Артюх О. В.

д. е. н., доцент,

професор кафедри бухгалтерського обліку та аудиту,

Штуфл П. В.

аспірантка кафедри бухгалтерського обліку та аудиту

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

ГЕНЕЗИС ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ: ОГЛЯД ЧИННИКІВ ВПЛИВУ

На сьогодні у світі все більшого значення в системі інформаційного забезпечення управління економічними процесами набуває звітність підприємств.

Вона пройшла великий період часу формування й триває і досі. Ефективне управління економікою підприємств та держави в цілому значною мірою залежить від повноти, достовірності, доречності та